

**AXBOROT TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA O'QUV JARAYONLARINI SIFATLI VA
MAZMUNLI TASHKIL ETISH USULLARI.**

Soliyev Oybek Soxibjon o'g'li

Qo'qon DPI doktoranti

oybeksoliev3@gmail.com

Anotatsiya: Bu maqolada xorijiy mamlakatlarda ta'lim jarayonlarini tashkil qilishdagi o'ziga xos usul va metodlar hamda zamonaviy axborot texnologiyalardan foydalanish orqali ta'lim jarayonini, ya'ni boshlang'ich sinflarda fanlarni o'qitishda bolalarning qiziqish va ishtiyoqlarini yanada oshirish samaradorligi haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: ta'lim, zamonaviy texnologiyalar, axborot-kommunikatsiyalar, pedagogik texnologiyalar, ta'lim jarayoni, yangicha metodlar, tajribalar, o'quv-laboratoriyalar, yoshlar psixologiyasi, harakter, elektron doskalar, slaydlar, internet, o'quv materiallari.

Bugungi kunda hayotimizni axborot texnologiyalarisiz tasavvur qilish juda ham qiyin. Albatta, ta'lim sohasida ham so'ngi yillarda texnologiyalar asosiy o'ringa chiqib kelmoqda. Chunki o'quv jarayonlarida yangi axborot texnologiyalari pedagogik texnologiyalar bilan birlashib ta'lim jarayoni samaradorligini yanada oshirishga yordam bermoqda.

Axborot - so'zi *lotincha* «informatio» so'zidan kelib chiqqan bo'lib, «tushuntirish, bayon etish» - degan ma'nolarni anglatadi.

«Axborot texnologiyalari» iborasidagi «texnologiya» so'zi *lotincha* «*thexnos*» - san'at, xunar, soha va «*logos*» - fan degan ma'noni bildiradi. Ya'ni texnologiya - biror vazifani bajarishda uning turli xil usullari ko'rinishini bildiradi.

Axborot texnologiyalari axborotlarni yig'ish, saqlash, uzatish, qayta ishlash usul va vositalari majmuidir.

Ta'limdagi islohatlar natijasida o'quv jarayoniga yangi axborot-kommunikatsiya va pedagogik texnologiyalarini, elektron darsliklar hamda multimedia vositalarini keng joriy etish hisobiga mamlakat maktablari, kasb-hunar kollejlari va litseylarida, oliy ta'lim muassasalarida ta'lim berish sifatini tubdan yaxshilash, ta'lim muassasalarining o'quv-laboratoriya bazasini eng zamonaviy o'quv va laboratoriya uskunolari, kompyuter texnikasi bilan mustahkamlash, shuningdek, o'qituvchilar va murabbiylarning mashaqqatli mehnatini moddiy hamda ma'naviy rag'batlantirishning samarali tizimini shakllantirish zarurdir.

Ilm-fan, texnika, unda axborot texnologiyasining o'sishini jadallashuvi ilmiytexnikaviy axborotlarning rivojiga tez-tez yangilanishlar olib keldi. Bundan ma'lumki, ma'lumotlar, axborotlarni uzatish metodini yangilash, takomillashtirishni talab etmoqda. Boshlang'ich ta'lim jarayonida shunday o'qitish metodlarini tatbiq etish joizki, ular natijasida o'quvchilarni mustaqil o'qish, fikrlashga, axborotlar bilan ijodiy ishlashga o'rgatish, o'quvchilarni o'ziga xos fikrlashga yo'naltirish, ishchanlik qobiliyatini rivojlantirish, o'qishga, mustaqil bilim olishga qiziqishini oshirish, o'z ish faoliyatiga tanqidiy yondashishni tarbiyalash, o'zgaruvchan ishlab chiqarish sharoitiga tez moslashish ko'nikmalarini shakllantirishni yo'lga qo'yish kerak. O'quvchilarning xotirasida u yoki bu hodisa, jarayonning obrazli ifodalanishi o'quv materialini boyitib, uning ilmiy jihatdan o'zlashtirilishiga yordam beradi. Shu bois, zamonaviy texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quv jarayonlarini yanada yuqori bosqichlarga olib chiqib, ta'lim sifatini samaraliroq tashkil etish mumkin.

Dunyo miqyosida shiddat bilan rivojlanayotgan axborot ko'lami, ularni o'zlashtirish va qayta ishlashga imkon beruvchi yangi axborot va pedagogik texnologiyalarni yaratish, amaliyotga joriy etish ta'lim bosqichlarining barcha bo'g'inlaridagi jarayonlarni kompyuterlashtirish yo'lida uchraydigan muammolarni bartaraf qilishga qaratilgan ilmiy-metodik ishlar, turli umumta'lim

fanlaridan elektron darslik va pedagogik dastur vositalariga zaruriyat kundan-kunga oshib bormoqda.

Mamlakatimizda kadrlar tayyorlash milliy dasturi doirasida ishlab chiqilgan "Uzluksiz ta'lim tizimini mazmunan modernizatsiyalash va ta'lim-tarbiya samaradorligini yangi sifat darajasiga ko'tarish" dasturida ham ta'lim muassasalarida sog'lom ijodiy muhitni yaratish, ta'lim va tarbiya jarayoniga ilg'or innovatsion, pedagogik va axborot texnologiyalarini joriy etish orqali o'qitish sifatini yangi bosqichga ko'tarish masalalari belgilangan vazifalar sifatida ta'kidlangan. Ta'lim taraqqiyoti yangi yo'nalish axborotlashgan ta'lim multimedia vositalari yordamida tashkil etilgan ta'lim tizimini maydonga olib chiqdi. Kadrlar tayyorlash va ta'lim tizimidagi, o'quv-tarbiya ishlari sohasidagi muammolarni izchillik bilan, bosqichma-bosqich xalq etish yo'llari va vositalari yuqorida tilga olingan davlat hujjatlarida belgilab berilgan.

Maktabda sinf o'qituvchisining kasbiy salohiyati va ma'lumot darajasi, zamonaviy ta'lim metodikasini bilishi ta'lim sifatini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Afsuski, ayrim o'qituvchilar hali ham dars jarayonida an'anaviy o'qitish tizimiga axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va multimedia vositalaridan, ta'lim tizimiga oid saytlarda berilgan metodik tavsiyalardan yetarlicha foydalanmayapti. Shu bois, hozirda o'qitish jarayonida qo'llaniladigan ta'lim metodlari va vositalari, o'qitish jarayonini tashkil etish zamonaviy shakllarini o'rganishga alohida e'tibor qaratishimiz kerakligi asosiy vazifalardan biri ekanligini ta'kidlash lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Soliyev O. PEDAGOGIKA FANINI O'QITISHDA ILMIY-TADQIQOT METODLARIDAN FOYDALANISH. Science and innovation. 2022;1(B6):38-42.

2. Soliev O. GENERAL CONCEPTS ABOUT EDUCATIONAL LAWS AND METHODS OF EFFECTIVE USING THEM IN EDUCATIONAL PROCESSES. Journal of Integrated Education and Research. 2022 Sep

3. НН, М., АА, N., NX, R., GB, U., & UA, M. (2022). КОМПЕТЕНТНОСТНЫЙ ПОДХОД В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ В ОБЛАСТИ ИКТ. *Международный журнал специального образования детей раннего возраста*, 14(7).